

התייחסות צה"ל לגמגום

סיכום ממכתב של עוזרת מפקד מיטב

הקדמה

אמב"י פנתה לצה"ל, דרך משרד קצינת פניות הציבור, לקבל את מדיניות צה"ל לגבי מיועדים לשירות בטחוני (מלש"בים) שמגמגמים.

במכתב שקיבלנו ב-17 לפברואר 2020 מעוזרת מפקד מיטב, היה פירוט לגבי השפעת הגמגום על נתוני איכות, על התנהלות בראיונות, ועל הפרופיל הרפואי של מלש"בים שמגמגמים. מכיוון שהמכתב מסווג "שמור-אישי" בחרנו לסכם את התייחסות הצבא ולא לפרסם את המכתב כולו ברבים. יצוין שנכון למרץ 2020 אמב"י עדיין מנסה לקבל מהצבא מידע על אותם אנשי "סגל מוסמך" שנזכרים למטה.

חשוב להדגיש כי כל הנושא של מקרה של גמגום כבד ושאלון על המחשב וכד', הינם מקרי קיצון ביותר.

השפעת הגמגום על נתוני האיכות של מלש"בים

- לגמגום אין כל השפעה ישירה על נתוני האיכות.
- אם במעמד אימות הפרטים מזהה מצב של גמגום קשה מאד, אשר סביר שלא יאפשר ביצוע מבחן הבעה בעל-פה (כחל ממבחני העברית), נערכת שיחה קצרה עם המלש"ב מטם איש סגל מוסמך לעניין זה. במקרים חריגים, בהם נמצא שהגמגום אכן אינו מאפשר את ביצוע המבחן, המלש"ב לא יבצעו. בכל מקרה, המלש"ב ייגש למבחן ממוחשב של הבנת הנקרא, וציון מבחן זה ישתקלל בסימול העברית הסופי שייקבע לו עם תום התהליכים.
- האמור תקף גם למעמד הריאיון האישי. במקרים של גמגום קשה, נערכת שיחה מטעם איש סגל מוסמך כדי לבחון האם מצבו של המלש"ב אינו מאפשר את קיום הריאיון. ככל שישנן הפרעות בהבעה שאינן מאפשרות תקשורת, ועלולות לפגוע ביכולתו של המלש"ב לבטא עצמו בריאיון, וביכולת המראיינת להבין את כוונתו, הוא עשוי שלא לעבור ריאיון אישי כדי למנוע פגיעה לא מוצדקת בנתוניו האישיים.
- יובהר כי מדובר במקרים חריגים בלבד. ברוב המקרים, במצבים שבהם הגמגום אינו מונע תקשורת והבנה מלאה של המלש"ב, הוא יבצע את כלל התהליכים הסטנדרטיים במלואם.
- מסמך עם חוות דעת של קלינאי תקשורת אינו מזכה בהתאמות מבחני העברית שב"צו ראשון". אולם, מומלץ לכל מלש"ב להציג כל אבחון שברשותו, במעמד התייצבותו בלשכת הגיוס, למען תיבחן שאלת זכאותו להתאמות בבחינה הפסיכוטכנית.

השפעת הגמגום על הפרופיל הרפואי

- למלש"בים שמגמגמים מותאמים פרופיל וסעיף ליקוי ההולמים את מצבם, כתלות בחומרת הגמגום וברמת תפקודם.

- הגורם המוסמך לעמוד על מצבו הרפואי של אדם, ולהתאים לו את הפרופיל הרפואי התואם את מצבו, הוא ועדה רפואית. על מנת לעמוד על מצבו הרפואי של המלש"ב באופן הנכון ביותר, רצוי כי המלש"ב יציג בפני הוועדה הרפואית או הגורמים הרפואיים בלשכת הגיוס את המסמכים הרפואיים העדכניים ביותר המלמדים על מצבו.

○ אמב"י ממליץ למלש"ב להצטייד בדף המידע ובמכתב שהכנו עבורכם.

- על החלטת הוועדה הרפואית רשאי מלש"ב להגיש ערר, או בקשה לעיון מחדש, בכפוף לעמידתו בתנאים הקבועים בחוק שירות בטחון ובתקנות שירות בטחון.

○ לאמב"י אין מידע על כלל החוקים, ולא ידועים לנו בדיוק מהם התנאים המוזכרים

- עם קביעת פרופיל הרפואי יחל המלש"ב את הליך המיון המתקדם, במסגרתו ייקרא להשתתף בהליכי מיון קדם-צבאיים להם נמצא כמועמד רלוונטי. הזימון למיונים השונים מתבסס בין השאר על המגבלות הנובעות מהפרופיל ומסיפי הליקוי.
- אם המלש"ב לא מאותר באופן קדם-צבאי בעקבות תהליכי המיון בהם השתתף, ייקע שיבוצו בכפוף לצורכי כוח האדם הצבאיים ובהתאם לאותן מגבלות רפואיות.
- אם במלש"ב רוצה לשרת בתפקיד שלפי תהליכי המיון נקבע שהתפקיד אינו תואם את מגבלות השיבוץ, באפשרותו לפנות לענף המיון הרפואי בבקשה מתאימה, הנתמכת במסמכים רפואיים. לגורמי ענף המיון הרפואי קיימת הסמכות לאשר שיבוץ או השארה חריגה בתפקיד שאינו תואם את מגבלות הפרופיל, על פי שיקול דעתם המקצועי.

טיפול בגמגום תוך כדי שירות הבטחון

- לאחר גיוסו, זכאי חייל שמגמגם לקבלת טיפול של קלינאית תקשורת המתמחה בגמגום, במסגרת הצבא. זה, לאחר קבלת הפניה מרופא היחידה.